

כה עלול לכתוב היסטוריון של שנת 2001:

מדינת ישראל נפלה במלחמה.

לא במלחמה שהיא נחלה בה מפלה.

אלא במלחמה שהיא ניצחה בה.

זעקי ארץ אהובה!

ואפורה. המישטרה עומדת מולם אייאוניב, או מתפרצת כאלימות נגדית.

מייבש את מעיין ההשראה של המשורר, של כל נער ונערה. דור הגרד כביעור, המוקף כיר עור, שאינו רואה אלא כיעור — משהו מת בו.

יום העצמאות השלישי החמישי העשירי, רק דת ברחובות. השתפשת עם המוני בני-אדם. סביבך היה ים של פנים מאושרות. היית שלם עם עצמך ועם מדינתך. שייך.

ביום העצמאות ה-24 לא ראית פנים אלה. בעליהפנים נשארנו בבית, או ביקרו ידידים. כמורך.

האנשים שהסתודדו ברחובות, בפנים קודרות, זועמות. כימעט זועפות. מצאו פורקן לחוקפנות במהלומות פטי-שיהפלסטיק, איש על ראש רעהו. לשווא חיפשה הטלר וויזיה, בכל ערי הארץ, פרצוף מאושר אחד ויחיד, ש ניתן היה להקרינו על המסך, כאישור להנאה המשודרת.

ואתם שישבו בבית, שהביטו בחגיגה ההמונית הר מפוברקת שיצאה מן הקופסה, שאלו את עצמם: "מה לנו ולהם?"

יום העצמאות היה ליום הניכור.

הישראלי הטוב, שהקים את המדינה, הפך נוכרי במדינתו. לא מפני שהוא מתנכר לה, אלא מפני שהוא חש שהיא מתנכרת לו. היכן התחושות של אתמול — תחושת השייכות, הדוות היצירה, "כל ישראל חברים", חברת-עובדים, עולם חדש... היכן? היכן?

שהו אכזר בחיינו, משהו התרוקן והשאיר אחריו חלל ריק.

הריקנות הגדולה השתקפה בראי המדינה — המסך הקטן.

במשך שתי יממות הזיכרון והעצמאות נשפכה ללא-רחם התשפוכה הטלוויזיונית מן התיבה — תשפוכה ממוסחרת של באנאליות לאומנית.

הימים הגדולים של לידת המדינה — ארונים לייצוא, מהולים במליצות בומבסטיות נבובות, רחוקים — הן מהתרוממות-הרזה של הימים ההם, הן מקור-הרוח של ההסתכלות-לאחור.

אחרי 24 שנות קיום ממלכתו, לא היתה אף יצירה דרמאטית אחת שראוי היה להציגה. והחלל התמלא על-ידי הוא הלך בשדות — מחזה-בוטס מעובש של מי שהיה סופר מבטיח, שלא קיים את הבטחתו מעולם, וגיבוה פסבדו-דראמתי של בנימין גלאי.

ולסיכום בא פסטיבל-הזמר, האופיום החדש להמונים, שלא היה בו אף רגע אחד של אמת מילולית או צלילית, אלא רק הבאנאליות המחושבנת של סוחר-בידור.

זהו ראי השיממון הנרדף, הבצורת שיובישה את הספר והכמה ואת רוב שאר שדות היצירה והתרבותית. אין כשורה לסופרים ואין מילה אותנטית כפי המחזאים, חוץ מכמה דמויות אוכדות התוהות כשממה, וקולן קוד קורא כמורכר.

אמת נעממת מן הנוף הנפשי, היופי גם מן הנוף הפיסי.

מה נעשה לארץ הזאת, כדור האחרון?!

את הנחלים הרעלנו, והם הפכו בית-קברות מצחין לחי ולצומח. את החולה ייבשנו, והיא התנקמה בנו ב-הדבקת הניירת, הגוססת עתה לעינינו.

עקרנו פרדסים אשר בושמם כישף את נעורינו, כדי להקים במקומם ג'ונגל של כיעור מאובן.

בשיכרון של דחפור משוגע הרסנו בתים נהדרים, שנבנו כאהבה לדורות, וכיסינו את הארץ באבעבועות הלבנות של מגיפת השיכרון.

בחממה שפוכה של מערבול מטרופ רצחנו והטבענו בבטון כל פינתחן כלילת-יופי, ממרומי הכנען ועד חוף אילת, שהקסימה דוריי-דורות, מאז ימי דוד המלך ועד ימי ילדותנו, ובשיא של ריצת-האמוק, נעצנו את המאכלת בליבה של ירושלים.

הרויצה את ארצנו, רויצה את נשמתנו. היא

מישטר הוא ראי החברה. התנוונות החברה מוכיחה להתנוונות המישטר, ולי היפך.

לא אמת, בלא יופי, מתפרק הקשר בין אדם לאדם.

עם אחד היינו, פעם. לפני קום המדינה.

זה היה דגלם: הפגנה נגד הספר הלבן, 1939

וקיבלנו את מרותם מתוך הכרה. בני-חורין היינו, ממוש-מעים מרצון, אדונים לגורלנו.

כיום יש שילטון, ומיליוני שנות-אור מפרידות בינו ובין העם.

כל יום מבליט מחדש מרחק אסטרונומי זה. סדריי-האבל על העסקן שנפטר, רוי"ח החקירה על שחיתות ש-נתגלתה, הודעה על הצורך להדק את התגורה, מפי אדם שזה עתה התפרסם שקיבל מידי הממשלה באקשיש של חצי מיליון לירות מכסי הציבור.

אפילו הצביעות, זו ההודאה המוסוית ברגשי-בושה, הולכת ונעלמת, הכל נעשה עתה בגלוי, ללא תירוצים, בעזרת-מצח.

הדמוקרטיה הפורמלית הולכת ומתגלה ככלי ריק מ-תוכן אמיתי. כל ילד יודע ששום דבר לא ישתנה ביום-הבחירות, והקומיסארים משתדלים לשנות את החוק כדי להחניק גם את שרידי ההתבטאות החופשית ליד הקלפי.

שנות-ההגורל שלנו האפילה על כל המפריד וה-מפלא.

והנה מתפרקת חברתנו לנגד עינינו. השינאה והר-קינאה חוגגות את נצחונן. כולם שונאים את כולם. ספי-רדים ואשכנזים, "שחורים" ו"לבנים". בני-הארץ ועולים חדשים, "דפוקים" ו"מסודרים". עניים ועשירים, עובדים ומנהלים, צעירים וקשישים, אזרחים ובירוקרטים. נה-גים והולכי-רגל, נהגים ונהגים.

החיוך הספונטאני, שהיה פעם סמל-ההיכר של הישר-ראלי, הולך ונעלם אולם גילויי התוקפנות, השינאה, הרגז ההדדי, ממלאים את יומו של הישראלי ברחוב, באוטובוס, במקום-העבודה, במקום-הבידור.

על רקע ההתפרקות הזאת צומחים הביריונות, התוק-פנות הקיבוצית באולם הקולנוע ובפינת הרחוב, כנופיות השכונות, התארגנות הפשע המאורגן.

השוד המזוין, האונס האלים, החצנות, הפכו לפרוניקה יומית מוצנעת, שיגרתית